

NACIONALNA
KOALICIJA ZA
DECENTRALIZACIJU

GRAĐANSKI BUDŽET

NIŠ – 2018. GODINA

NACIONALNA KOALICIJA ZA DECENTRALIZACIJU
| TRG UČITELJA TASE 1A/2, 18000 NIŠ, SRBIJA

Naziv izdanja:
GRAĐANSKI BUDŽET – NIŠ 2018. GODINA

Izdavač:
NACIONALNA KOALICIJA ZA DECENTRALIZACIJU (NKD)

Za izdavača:
JOVANA STRAHINIĆ, KOORDINATOR PROGRAMA NKD

Uredio i pripremio:
MLADEN JOVANOVIĆ, PREDSEDNIK UO NKD

Izdanje prvo:
ELEKTRONSKI PRIMERAK

Niš, 2017.

SADRŽAJ

UVOD U GRAĐANSKI BUDŽET	4
KOLIKO NOVCA IMA UOPŠTE U BUDŽETU NIŠA ZA 2018?	5
DA LI JE REALNO DA ĆE GRAD IMATI NA RASPOLAGANJU TAJ NOVAC U 2018. GODINI?	5
KAKO SE PUNI BUDŽET GRADA?	7
DA LI GRAD NIŠ IMA PARA U BUDŽETU KOLIKO JE TO ZAISTA POTREBNO OVAKO VELIKOM GRADU?	10
KOJI SU PROGRAMSKI PRIORITETI NIŠKOG BUDŽETA ZA 2018?	12
KOJI ĆE BITI ODNOS RAZLIČITIH RASHODA KADA JE U PITANJU GRAD U 2018?	15
KOLIKO IMA ZAPOSLENIH NA NIVOU GRADA I KOLIKO NOVCA ONI ZARAĐUJU?	16
ŠTA GRAĐANI MOGU DA URADE?	19

Uvod u Građanski budžet

Često čujemo u medijima kako je republički ili gradski budžet javno objavljen na sajtu i kako se svi građani mogu uključiti u njegovo komentarisanje. Iako zaista na sajtu Grada Niša postoji „[Odluka o budžetu grada za 2018. godinu](#)“ i druga budžetska dokumenta, uopšte nije lako snaći se u svim tim tabelama, slovima i brojkama.

NKD - Nacionalna koalicija za decentralizaciju je zato za građane i građanke Niša izradio Građanski budžet. Na osnovu zvaničnih podataka, NKD je sve te podatke pretvorio u čitljivo štivo za sve zainteresovane građane. Koristeći standarde koje su postavili International Budget Partnership i druge međunarodne organizacije, pripremili smo za Vas ne samo podatke iz budžeta za 2018. godinu, već i druge podatke koji olakšavaju razumevanje ove teme.

Zanima Vas koji infrastrukturni projekti će biti realizovani u Nišu ove godine? Da li će biti novih zapošljavanja u Gradu i u kojim institucijama? Koliko će para biti odvojeno za medijske projekte u 2018. godini? Da li će biti projekata za ekološka udruženja i inicijative? Da li je odvojen novac za predizborna obećanja?

Sve se to može saznati samo kroz budžet, a na narednim stranicama imate sve najvažnije podatke pretvorene u lako razumljivu grafiku i tabele.

NKD je kreirao ovaj dokument sa ciljem da poboljša kvalitet debate o budžetu u Nišu i da obezbedi zainteresovanim Nišlijkama i Nišlijama da znaju kako će se trošiti njihovi novci.

U nadi da će Vas ovaj dokument inspirisati ne samo da se informišete, već i da preduzmete Vašu građansku akciju,

U Nišu,
Februar 2018.

Tim Nacionalne koalicije za decentralizaciju

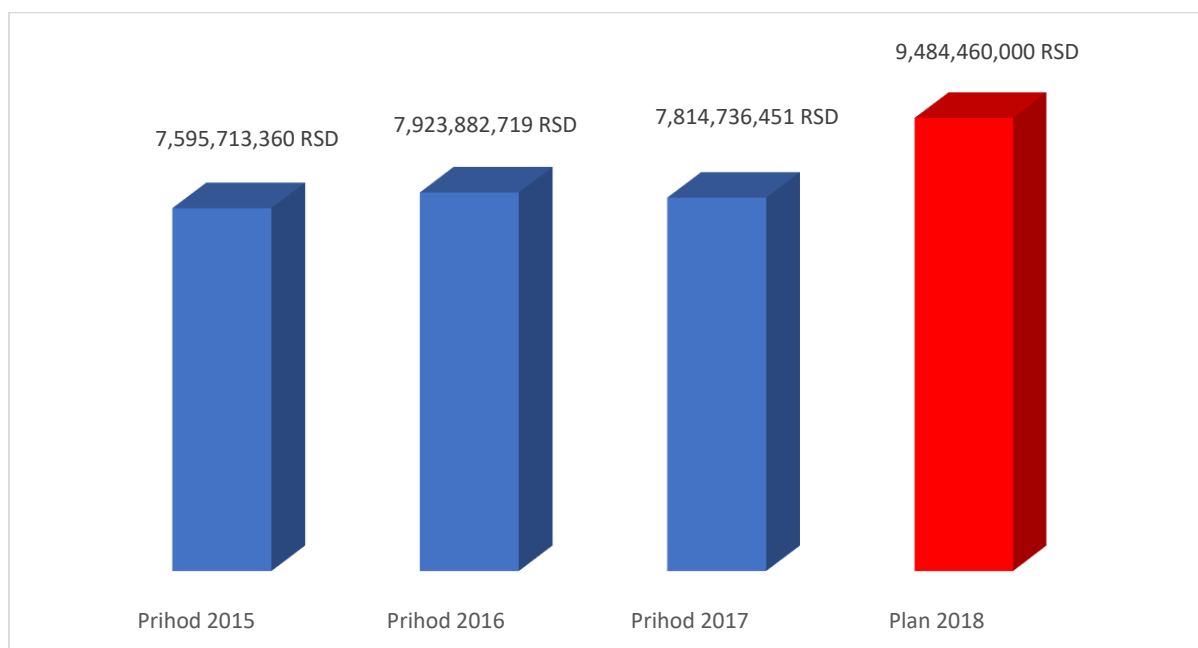
Koliko novca ima uopšte u budžetu Niša za 2018?

Grad Niš je planirao budžet od 9.5 milijardi dinara, odnosno nešto manje od 80 miliona evra.

Odluka o budžetu grada za 2018. godinu uredno je objavljena na sajtu Grada Niša i dostupna je javnosti ([link](#)). Na osnovu Odluke o budžetu grada možemo videti da je planirano da grad budžet u visini od **9.484.460.000 dinara**. Reč je o iznosu iznosu od **79.970.151 EUR¹**. Taj iznos čine prihodi i primanja budžeta u 2018. u iznosu od 9.334.460.000 dinara i 150 miliona dinara koje Grad nije utrošio u 2017.

Da li je realno da će grad imati na raspolaganju taj novac u 2018. godini?

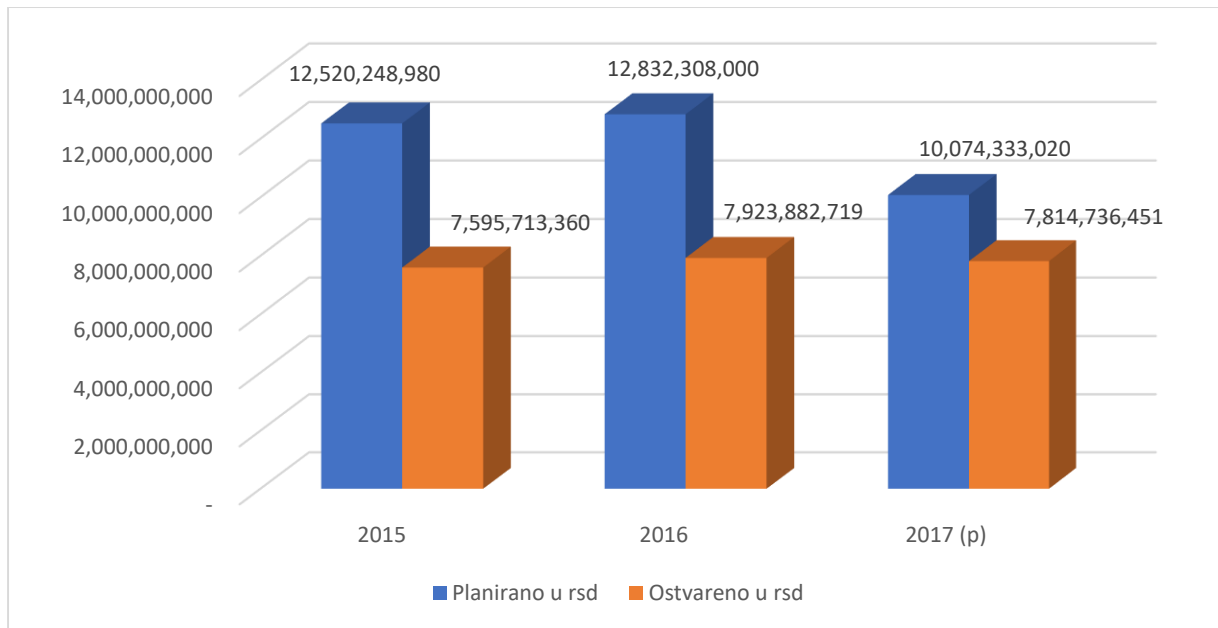
Na osnovu podataka iz prethodnih 10 godina, ovaj plan je teško ostvariv. Grad je realno u mogućnosti da prihoduje svega oko 8 milijardi dinara. Kako to znamo? U sledećem grafikonu dati su iznosi ostvarenih prihoda za 2015. i 2016, kao i procena ostvarenih prihoda za 2017. godinu². Uporedite ove iznose sa planom za 2018. godinu. Kakav je Vaš utisak?

Grad Niš je i prethodnih godina pravio nerealno velike planove prihoda koje nije uspeo da ostvari. Dozvoljene greške u planiranju prihoda treba da se kreću do 10% u odnosu na izvršenje. Drugim rečima, na kraju godine Grad bi trebalo da zaista obezbedi budžet koji je u granicama od plus/minus 10% u odnosu na plan. Kakva je bila naša realnost prethodnih godina?

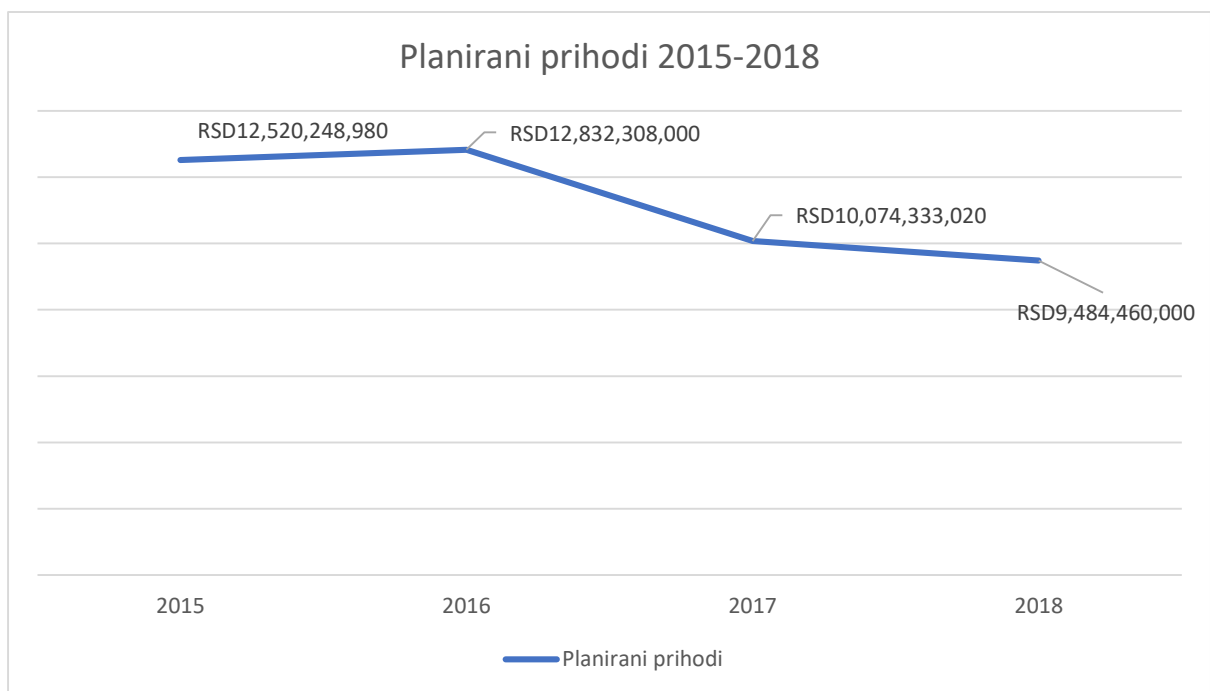
¹ Po srednjem kursu NBS na datum 4. januar 2018

² u vreme objavljivanja ovog dokumenta Grad Niš je objavio samo izveštaj o ostvarenju budžeta za period januar-septembar 2017, tako da je iznos predstavljen na godišnjem nivou za 2017. godinu samo projekcija koja može odstupiti od konačne cifre. Iznosi za 2015. i 2016. su zvanični podaci o konačnom izvršenju budžeta i neće se menjati.

Grad Niš je u prethodne tri godine planom premašivao iznos ostvarenih prihoda i do skoro 40%, što stvara veliku nesigurnost jer škole, pozorišta, direkcije, službe grada ne mogu biti sigurni da će dobiti sredstva koja su planirali na početku godine³.

Svakako je dobro što je Grad Niš krenuo u realnije planiranje za 2017. i 2018. godinu.

Iznos planiran za 2018. godinu deluje i dalje nerealno visoko jer je čak 1.5 milijardi dinara iznad do sada ostvarenog najvišeg ukupnog prihoda grada, tj. oko 17% veći od izvršenja u 2016, kada je bio i povoljniji fiskalni okvir za prihode lokalne samouprave u odnosu na 2018.

³ Cifra prikazana za ostvarene prihode za 2017. godinu je projekcija na osnovu izveštaja grada za period januar-septembar 2017.

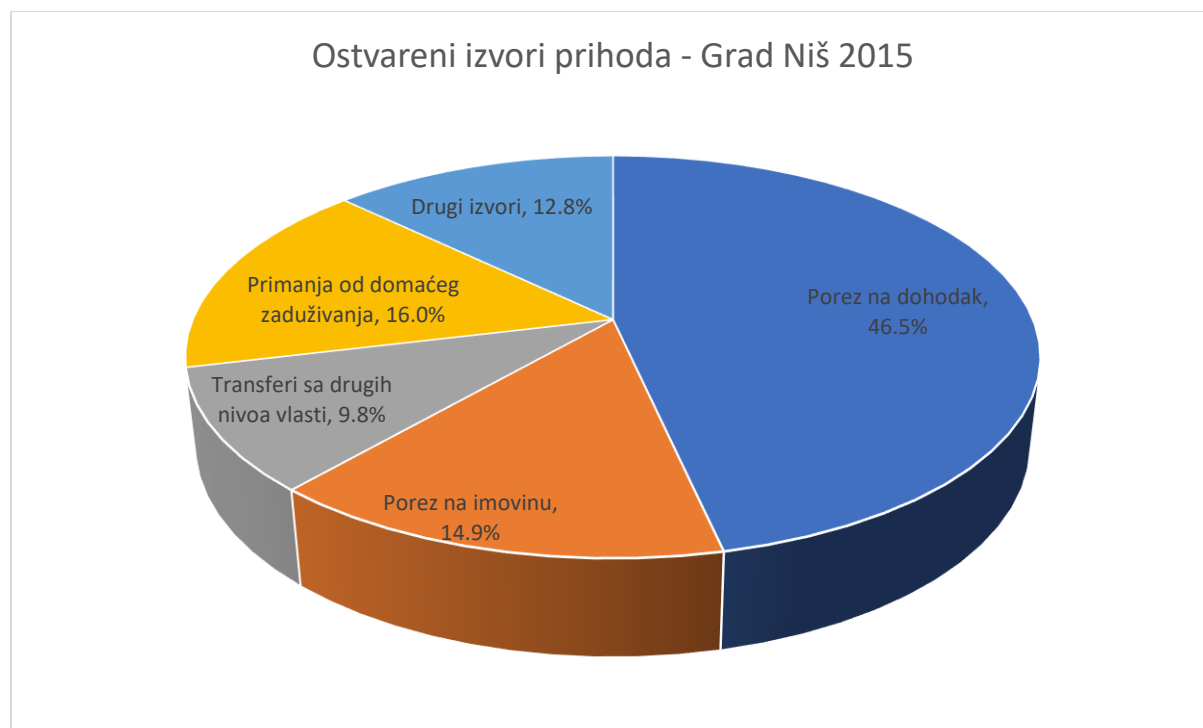
Sve ovo stvara velike probleme tokom godine, jer Grad Niš jednostavno neće imati novac na računu, a kroz budžet je preuzeo obaveze prema direktnim i indirektnim korisnicima koji posluju u skladu sa svojim budžetskim planovima.

Kako se puni budžet grada?

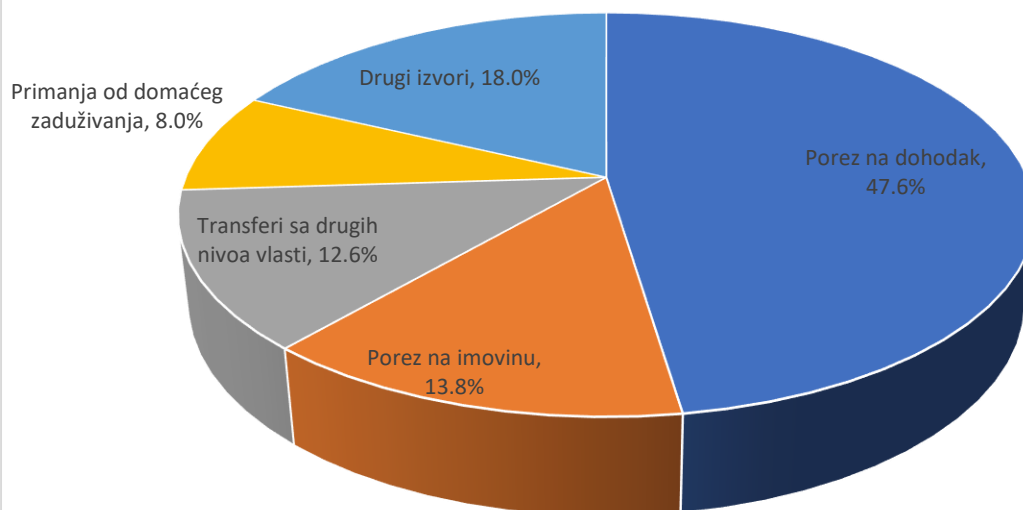
Između 80 i 90% budžeta u prethodne tri godine dolazi iz samo 4 izvora:

- Porez na dohodak, dobit i kapitalne dobitke koje plaćaju fizička lica (u nastavku samo «Porez na dohodak»)
- Porez na imovinu
- Transferi sa drugih nivoa vlasti i
- Prihodi od domaćeg zaduživanja.

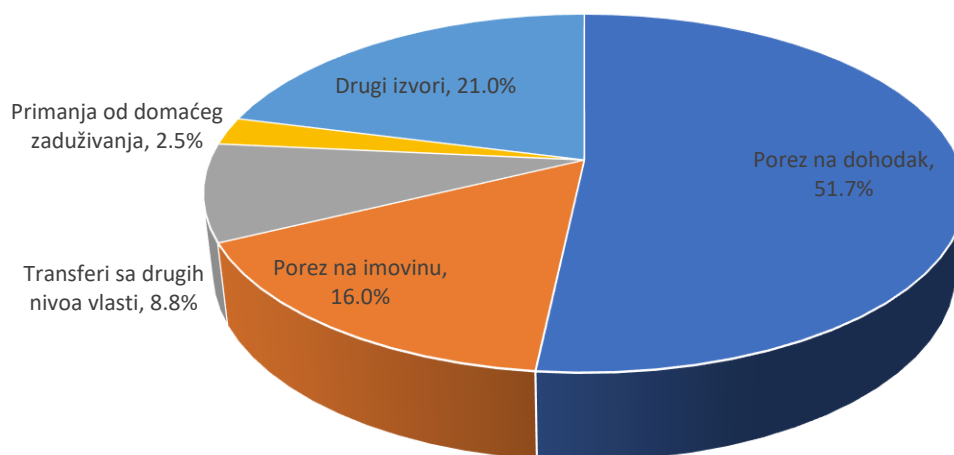
Najveći među ovim prihodima je svakako porez na dohodak. U neku ruku, visina ovog prihoda pokazuje i stabilnost ekonomije u gradu, kao i trendove realne zaposlenosti.

Ostvareni izvori prihoda - Grad Niš 2016

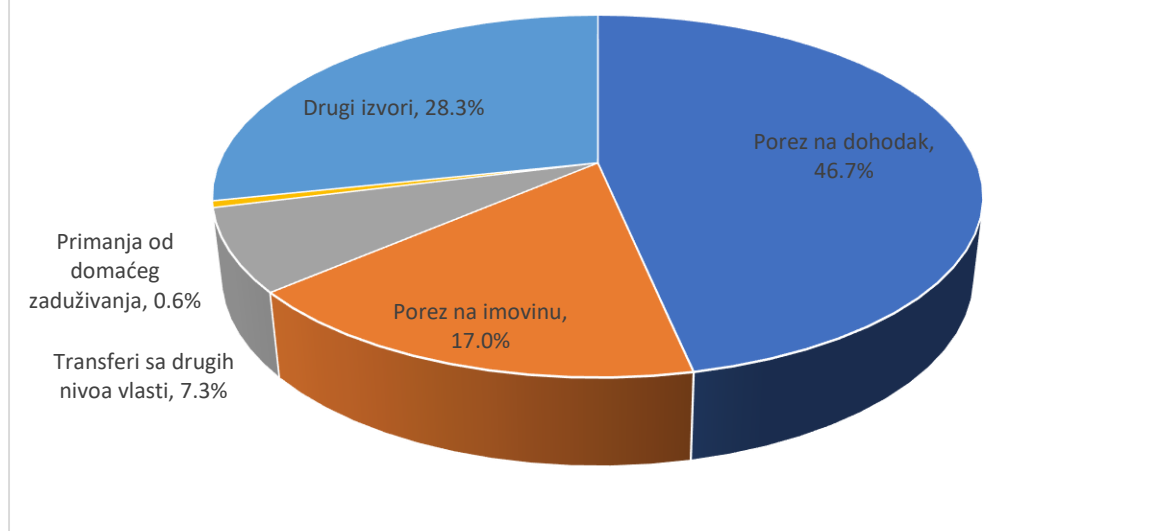

Ostvareni izvori prihoda - Grad Niš 2017 (januar - septembar)

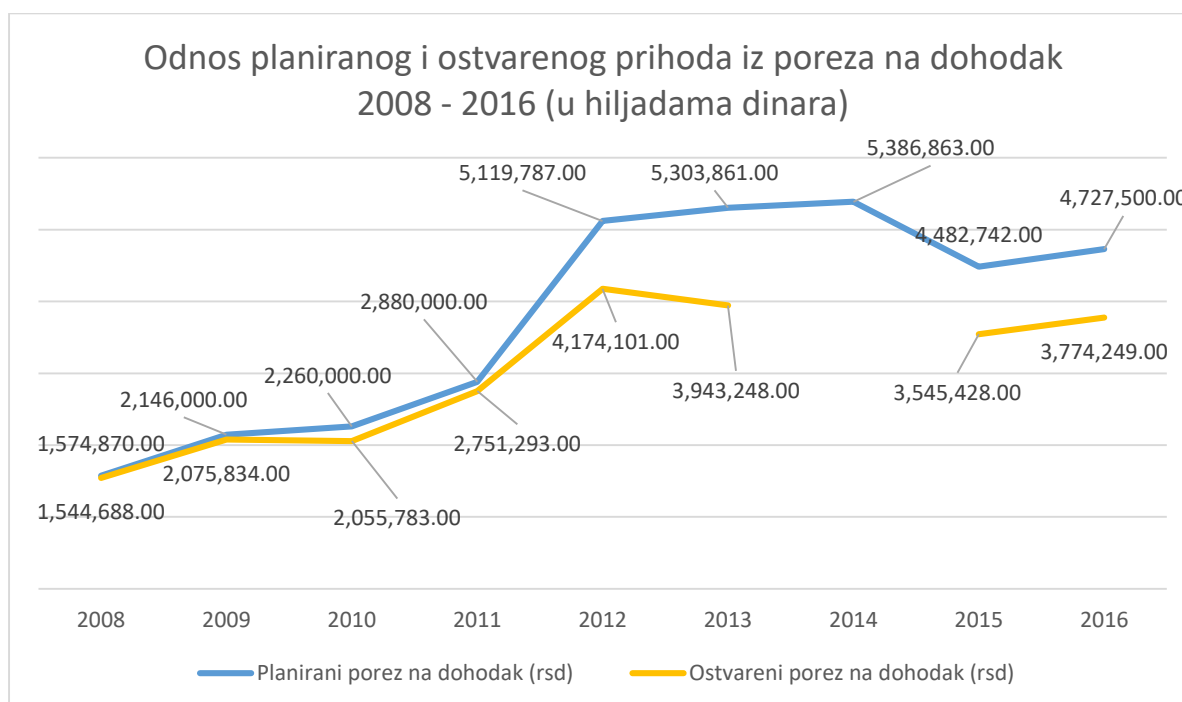

Plan za 2018. godinu pokazuje da je kreator budžeta pratio sličnu logiku kao u prethodnim godinama, sa značajnim smanjenjem domaćeg zaduživanja. Ipak, iznos tih zaduživanja se prethodnih godina često povećavao rebalansom budžeta, pa svakako treba sačekati kraj godine da se vidi da li će biti zaduživanja ili neće.

Plan izvora prihoda - Grad Niš 2018

Kako je porez na dohodak najvažniji prihod grada, interesantno je videti kako je iz godine u godinu rasla razlika između planiranih i ostvarenih prihoda od poreza na dohodak, dobit i kapitalne dobitke koje plaćaju fizička lica⁴.

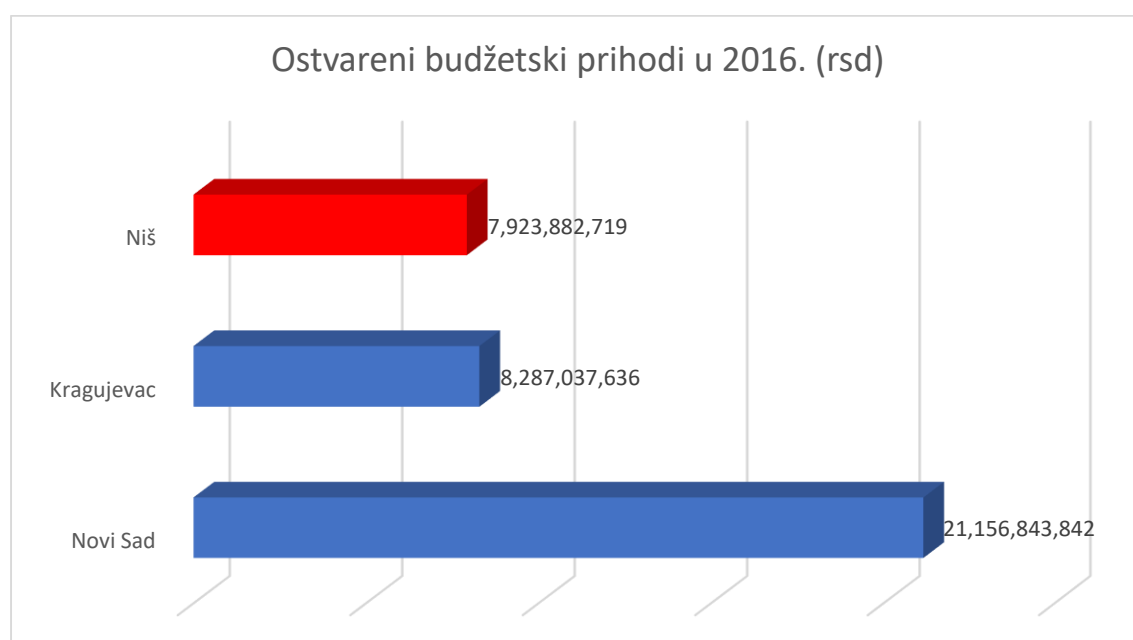
U 2018. godini grad planira od prihoduje od poreza na dohodak 4.428.340.000 dinara, što će teško postići, s obzirom da je od januara 2017. godine primenom novog Zakona o finansiranju lokalne samouprave, umanjen procenat ovog poreza koji ostaje gradu. U godini kada je grad

⁴ Precizne podatke o ostvarenom prihodu iz poreza na dohodak za 2014. nije bilo moguće dobiti u vreme kreiranja dokumenta. Podaci korišćeni iz istraživanja Živote Antića «Analiza budžetskih procesa Grada Niša 2008-2016» u izdanju NKD, 2017.

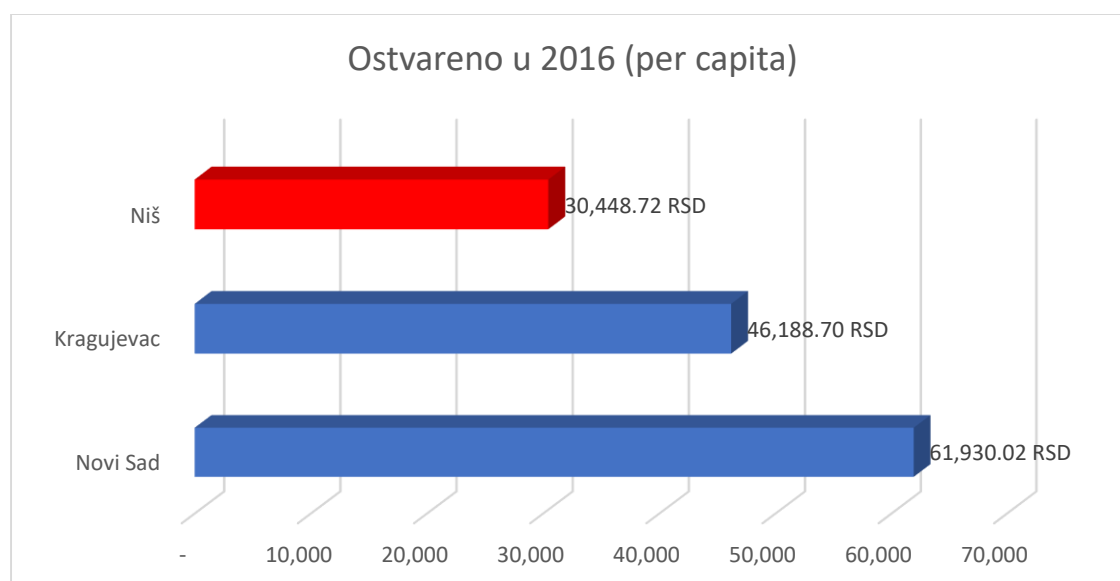
ostvario maksimalni prihod od preko 4 milijarde dinara (2012), procenat ovog poreza koji ostaje lokalnoj samoupravi je bio veći nego što će biti 2018. Iako je grad naizgled umanjio plan prihoda iz ovog izvora, on je i dalje nerealno veliki.

Da li Grad Niš ima para u budžetu koliko je to zaista potrebno ovako velikom gradu?

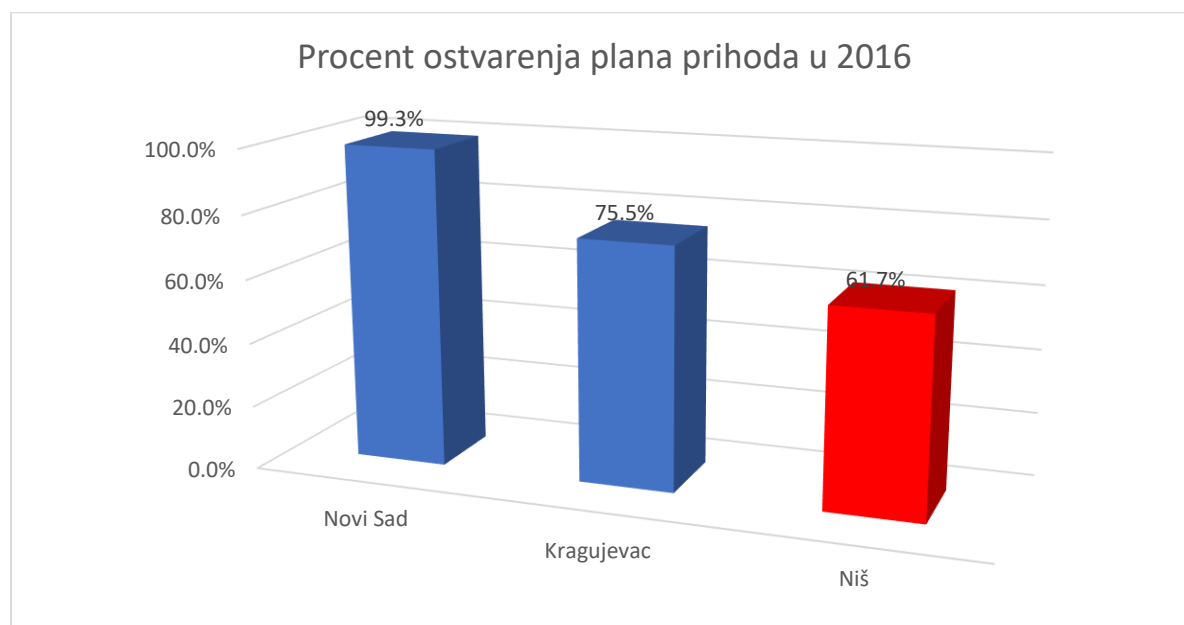
Gradovi približne veličine u Srbiji su Novi Sad i Kragujevac. Prema zadnjim dostupnim završnim računima (2016. godina), ova dva grada prihoduju više od Grada Niša.

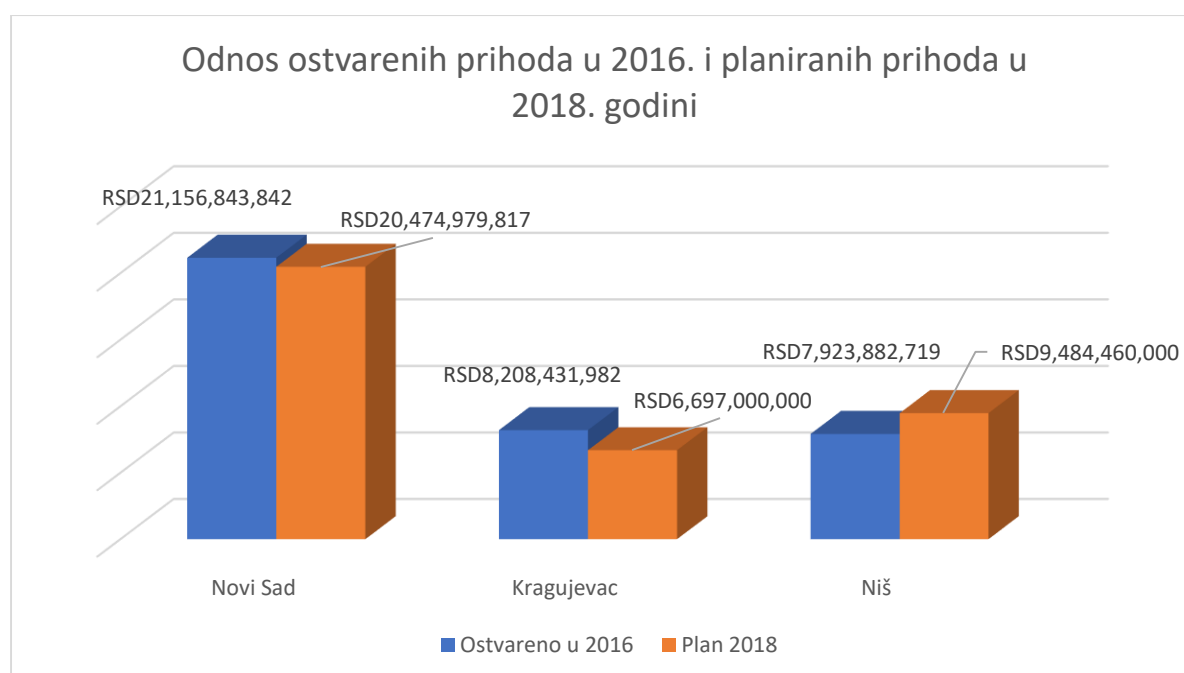
Kada se u računicu doda i broj stanovnika, Grad Niš po glavi stanovnika (per capita) ostvaruje ubedljivo najmanji budžetski prihod.

Završni računi ova tri grada pokazuju i da Novi Sad i Kragujevac u 2016. godini pristupaju planiranju odgovornije od Niša. To se najbolje vidi kroz procenat ostvarenja plana prihoda u 2016. godini, gde Niš opet zauzima najslabije mesto.

Planovi prihoda ova tri grada u 2018. pokazuju da Kragujevac i Novi Sad realnije i planiraju svoje prihode. Upoređenjem planiranih prihoda iz 2018. i ostvarenih prihoda iz 2016. vidimo da je samo Grad Niš planirao znatno veće prihode u odnosu na ostvarenje od pre dve godine. S obzirom da je zakonodavni okvir izmenjen u 2017. godini i da su budžeti lokalnih samouprava umanjani tim zakonom, postavlja se pitanje šta je navelo predlagače budžeta u Nišu da ovo urade?

Kao što se može videti iz grafikona, i Novi Sad i Kragujevac planiraju manje prihode u odnosu na 2016. godinu, i to Novi Sad za 3%, a Kragujevac za 22%. Samo Niš planira prihode koji su veći u odnosu na 2016. i to za čak 17%.

Koji su programski prioriteta niškog budžeta za 2018?

Ovako veliki procenat izdvajanja za samo funkcionisanje lokalne samouprave (opšte usluge lokalne samouprave) prisutan je u opštinama i gradovima širom Srbije. Ipak, iz ovog naslova, kao i drugih u grafikonu, nije baš do kraja jasno šta one predstavljaju. Čest je to slučaj sa budžetima. Sledeća tabela daje detaljniji i jasniji prikaz.

PROGRAM/PROJEKAT	PLAN 2018.
1 – Stanovanje, urbanizam i prostorno planiranje	934.400.000
Prostorno i urbanističko planiranje	178.700.000
Upravljanje građevinskim zemljištem	705.700.000
Održivi model rešavanja neuslovnih romskih naselja	50.000.000
2 – Komunalne delatnosti	967.676.000
Upravljanje/održavanje javnim osvetljenjem	368.500.000
Održavanje javnih zelenih površina	132.960.000
Održavanje čistoće na površinama javne namene	400.216.000
Zoohigijena	31.450.000
Održavanje grobalja i pogrebne usluge	28.550.000
Upravljanje i snabdevanje vodom za piće	1.000.000

Rekonstrukcija vodosistema Knežica-Ćurlina-Perutina	5.000.000
3 – Lokalni ekonomski razvoj	172.640.000
Unapređenje privrednog i investicionog ambijenta	99.500.000
Mere aktivne politike zapošljavanje	40.100.000
Podrška socio-ekonomskoj stabilnosti u regionu zapadnog Balkana	6.240.000
Zona unapređenog poslovanja – Niša varoš (BID Zona)	5.000.000
Infrastrukturno opremanje radne zone Donje Međurovo – Izgradnja vodovodne mreže, kanalizacione mreže upotrebljenih voda i kanalizacione mreže atmosferskih voda	14.000.000
Naučno – tehnološki park u Nišu	7.800.000
4 – Razvoj turizma	207.511.000
Upravljanje razvojem turizma	44.831.000
Promocija turističke ponude	28.150.000
Međunarodni sajam turizma u Nišu	4.530.000
Izgradnja vizitorskog centra Cerjanska pećina	70.000.000
Uređenje i revitalizacija Niške tvrđave – I faza	60.000.000
5 – Poljoprivreda i ruralni razvoj	101.450.000
Podrška za sprovođenje poljoprivredne politike u lokalnih zajednici	42.749.000
Mere podrška ruralnom razvoju	38.500.000
Uspostavljanje multifunkcionalnog agrolesurs centra u Donjem Matejevcu	20.201.000
6 – Zaštita životne sredine	165.560.000
Upravljanje zaštitom životne sredine	69.467.000
Praćenje kvaliteta elemenata životne sredine	14.603.000
Upravljanje otpadnim vodama	31.283.000
Upravljanje komunalnim otpadom	5.176.000
Projekat uređivanja i sprečavanja divljih deponija	1.031.000
Nabavka opreme u oblasti zaštite i unapređenja životne sredine	30.000.000
Projektni nevladinog sektora u oblasti životne sredine	4.000.000
Unapređenje pružanja usluga u oblasti upravljanja otpadom	10.000.000
7 – Organizacija saobraćaja i saobraćajna infrastruktura	762.171.000
Upravljanje i održavanje saobraćajne infrastrukture	294.646.000
Javni gradski i prigradski prevoz putnika	262.000.000
Auto-taksi prevoz putnika	600.000
Realizacija Programa za bezbednost saobraćaja	58.064.000
Nabavka i postavljanje tabli sa nazivima ulica i trgova	576.000
Rekonstrukcija ulica u gradu Nišu – Orlovića Pavla, Nade Tomić i Strahinića Bana	7.862.000
Izgradnja kolovoza i trotoara u kompleksu Lozni kalem	96.913.000
Izgradnja saobraćajnice između Bulevara 12. februar i Bulevara Nikola Tesla u Nišu - I faza	41.510.000
8 – Predškolsko vaspitanje i obrazovanje	1.161.786.000
Funkcionisanje i ostvarivanje predškolskog vaspitanja i obrazovanja	1.161.786.000
9 – Osnovno obrazovanje i vaspitanje	541.875.000
Funkcionisanje osnovnih škola	518.094.000
Rekonstrukcija i dogradnja OŠ «Miroslav Antić»	23.781.000
10 – Srednje obrazovanje i vaspitanje	263.171.000
Funkcionisanje srednjih škola	263.171.000
11 – Socijalna i dečija zaštita	619.752.000
Jednokratne pomoći i drugi oblici pomoći	250.330.000
Porodični i domski smeštaj, prihvatilišta i druge vrste smeštaja	95.207.000

Dnevne usluge u zajednici	20.000.000
Savetodavno-terapijske i socijalno-edukativne usluge	44.000.000
Podrška realizaciji programa Crvenog krsta	10.000.000
Podrška deci i porodici sa decom	123.500.000
Podrška rađanju i roditeljstvu	100.000
Podrška osobama sa invaliditetom	19.700.000
Narodna kuhinja	39.000.000
Servis Personalnih asistenata Niš – SPAN 7	1.100.000
Lični pratioci – LPZ	250.000
Prihvatište za decu i mlade	11.000.000
Izgradnja ograde u Dečijem odmaralištu «Divljana»	565.000
Rampe za invalide – laki kilometar	5.000.000
12 – Zdravstvena zaštita	76.900.000
Funkcionisanje ustanova primarne zdravstvene zaštite	67.240.000
Mtrvozorstvo	7.000.000
Projekat obnove objekta Doma zdravlja Niš	2.660.000
13 – Razvoj kulture i informisanja	719.023.000
Funkcionisanje lokalnih ustanova kulture	492.508.000
Jačanje kulturne produkcije i umetničkog stvaralaštva	147.603.000
Unapređenje sistema očuvanja i predstavljanja kulturno-istorijskog nasleđa	11.852.000
Ostvarivanje i unapređenje javnog interesa u oblasti javnog informisanja	60.100.000
Unapređenje javnog informisanja osoba sa invaliditetom	670.000
Kritičko izdanje Sabranih dela Branka Miljkovića	2.900.000
60 godina profesionalnog stvaralaštva (Pozorište lutaka)	1.817.000
Jačanje javnih službi u Nišu (Srbija) za razvoj zasnovan na valorizaciji istorijskog i teritorijalnog nasleđa	1.173.000
Velika mesta svetske istorije	400.000
14 – Razvoj sporta i omladine	611.512.000
Podrška lokalnim sportskim organizacijama, udruženjima i savezima	260.050.000
Podrška predškolskom i školskom sportu	20.401.000
Funkcionisanje lokalnih sportskih ustanova	285.201.000
Sprovođenje omladinske politike	43.510.000
Informisanje bez blokade za sve mlade	2.350.000
15 – Opšte usluge lokalne samouprave	2.501.943.000
Funkcionisanje lokalne samouprave i gradskih opština	2.026.474.000
Servisiranje javnog duga	259.000.000
Opštinsko/gradsko pravobranilaštvo	27.009.000
Ombudsman	6.177.000
Inspekcijski poslovi	11.188.000
Tekuća budžetska rezerva	164.800.000
Stalna budžetska rezerva	3.000.000
Robne rezerve	4.295.000
16 – Politički sistem lokalne samouprave	177.576.000
Funkcionisanje Skupštine	58.959.000
Funkcionisanje izvršnih organa	28.560.000
Podrška radu izvršnih organa vlasti i skupštine	90.057.000
17 – Energetska efikasnost i obnovljivi izvori energije	63.854.000
Energetski menadžment	2.854.000
Fasade zgrada grada Niša	61.000.000
Ukupno:	10.084.800.000

Koji će biti odnos različitih rashoda kada je u pitanju grad u 2018?

Rashodi za zaposlene	RSD2,257,219,000.00	22.5%
Korišćenje roba i usluga	RSD3,051,641,000.00	30.4%
Otplata kamata i prateći troškovi, amortizacija i upotreba sredstva za rad	RSD65,000,000.00	0.6%
Subvencije	RSD113,050,000.00	1.1%
Donacije, dotacije i transferi	RSD1,221,397,000.00	12.2%
Socijalno osiguranje i socijalna zaštita	RSD422,690,000.00	4.2%
Ostali rashodi i administrativni transferi iz budžeta	RSD754,134,000.00	7.5%
Izdaci za nefinansijsku imovinu	RSD1,935,569,000.00	19.3%
Izdaci za otplatu glavnice i nabavku finansijske imovine	RSD228,100,000.00	2.3%
Ukupno - rashodi	RSD10,048,800,000.00	100.0%

Najveći deo troškova ide na korišćenje roba i usluga, pa potom na rashode za zaposlene. Ipak, praksa prethodnih godina pokazuje da se rashodi za zaposlene, za razliku od ostalih rashoda, isplate skoro u maksimalnom procentu, tako da ovaj rashod na kraju godine prilično dominira u potrošnji i po iznosu i po važnosti.

Kako je broj zaposlenih u Gradu Nišu i iznos plata jedna od osetljivijih tema koje se tiču gradskog budžeta, ovde je predstavljen plan za 2018, koji uključuje broj zaposlenih u 2017. i plan za 2018, kao i iznose predviđene za isplatu plata.

Koliko ima zaposlenih na nivou grada i koliko novca oni zarađuju?

Grad Niš je objavio u budžetu za 2018. godinu pregled u vezi sa prošlom godinom i svoj plan za 2018. godinu. Odmah se da primetiti da će biti novih zapošljavanja i da će oko 130 ljudi biti primljeno u neku vrstu radnog odnosa tokom 2018. godine. Samim tim, Grad planira da na zarade potroši oko 130 miliona dinara više nego u 2017. godini.

Redni broj	Direktni i indirektni korisnici budžetskih sredstava lokalne vlasti	Ukupan broj zaposlenih u oktobru 2017. god.	Masa sredstava za plate u 2017.	Ukupan planiran broj zaposlenih u decembru 2018.	Masa sredstava za plate
1	Organi i službe lokalne vlasti	1,130	1,080,593,523	1,223	1,116,314,000
	1. Grad Niš (bez GO)	873	820,302,000	954	843,603,000
	Izabrana lica	9		9	
	Postavljena lica	20		20	
	Zaposleni	844		925	
	2. GO Palilula	57	57,299,000	57	60,164,000
	Izabrana lica	7		7	
	Postavljena lica	2		2	
	Zaposleni	48		48	
	3. GO Medijana	51	53,384,000	56	56,054,000
	Izabrana lica	5		15	
	Postavljena lica	3		2	
	Zaposleni	43		39	
	4. GO Pantalej	55	53,252,600	61	55,915,000
	Izabrana lica	7		7	
	Postavljena lica	2		2	
	Zaposleni	46		52	
	5. GO Crveni krst	47	51,199,423	48	53,578,000
	Izabrana lica	7		8	
	Postavljena lica	2		3	
Zaposleni	38		37		
6. GO Niška banja	47	45,156,500	47	47,000,000	
Izabrana lica	7		7		
Postavljena lica	2		2		
Zaposleni	38		38		
2	Ustanove kulture	396	335,607,000	407	352,398,000
	Postavljena lica	-		-	
	Zaposleni	396		407	

3	Ostale ustanove iz oblasti javnih službi	234	175,832,000	255	201,322,000
	1. Ustanova za fizičku kulturu SC Čair	123	87,047,000	132	94,415,000
	Postavljena lica	1		-	
	Zaposleni	122		132	
	2. Turistička organizacija Niša	16	14,480,000	18	16,394,000
	Postavljena lica	1		-	
	Zaposleni	15		18	
	3. Regionalni centar za razvoj zaposlenih u obrazovanju	16	12,985,000	17	15,550,000
	Postavljena lica	1		-	
	Zaposleni	15		17	
	4. Ustanova "Dečiji centar" Niš	44	31,297,000	44	30,946,000
	Postavljena lica	1		-	
	Zaposleni	43		44	
	5. Centar za dnevni boravak dece, omladine i odraslih lica mentalno ometenih u razvoju "Mara"	35	30,023,000	44	44,017,000
	Postavljena lica	1		1	
Zaposleni	34		43		
4	Direkcije osnovane od strane lokalne vlasti	-	-	-	-
	Postavljena lica	-		-	
	Zaposleni	-		-	
5	Mesne zajednice	-	-	-	-
	Izabrana lica	-		-	
	Zaposleni	-		-	
6	Predškolske ustanove	1,008	643,266,000	1,012	688,786,000
	Postavljena lica	-		-	
	Zaposleni	1,008		1,012	
7	Nove ustanove i organi	10	9,240,000	12	13,775,000
	Ustanova "Sigurna kuća" za žene i decu žrtve porodičnog nasilja	10	9,240,000	12	13,775,000
	Postavljena lica	-		-	
	Zaposleni	10		12	

8	UKUPNO ZA SVE KORISNIKE BUDŽETA	2,778	2,244,538,523	2,911	2,372,595,000
	Izabrana lica	43		53	
	Postavljena lica	37		32	
	Zaposleni	2,698		2,826	

Šta građani mogu da urade?

- NKD će vas redovno izveštavati o tome kako ide proces potrošnje budžeta u 2018, kao i o procesu kreiranja budžeta za 2019. godinu. Pratite podatke koje objavljujemo mi i drugi akteri koji su zainteresovani za gradski budžet.
- Svako je zainteresovan za neku oblast – bilo da je to kultura, obrazovanje, zdravstvo ili nešto četvrto. Kroz naše podatke možete videti kakvi su trendovi i šta vas očekuje u 2018. Ako ne bude dovoljno para za kulturu i obrazovanje, zaboravite na premijere u pozorištima ili na popravku krova škole gde ide Vaše dete. Zato je važno da budete deo borbe za fer i efikasan budžet. Pobunite se javno kada mislite da neka budžetska odluka nije fer. Ali, pohvalite i kada primetite da se nešto dobro desilo.
- Razgovarajte sa Vašim prijateljima i porodicom, sa kolegicama i kolegama na poslu o ovim temama. Svaka vlast se mora prilagoditi očekivanjima glasača, a samo informisan glasač može da pogura vlast da radi u javnom interesu!
- NKD periodično održava obuke za zainteresovane građane, udruženja, profesionalne asocijacije, zaposlene u gradskim upravama i institucijama, sindikate, zainteresovanu privredu i sve one koji žele da su uključeni u praćenje i borbu za fer i pošten budžet. Pratite pozive na sajtu NKD.
- NKD redovno organizuje javne debate sa predstavnicima vlasti i opozicije na temu budžeta. Dođite, obavestite se, postavite pitanja, predložite dobra budžetska rešenja!
- Udružite se sa drugim građanima oko teme do koje Vam je stalo. NKD će Vam pomoći u tome. Zašto se Vaše udruženje ne bi detaljnije bavilo budžetom za kulturu ili obrazovanje? Zašto ne biste Vi bili lider u ovoj oblasti, razgovarali sa ekspertima i aktivistima i davali dobre budžetske predloge ili sprečavali usvajanje loših budžetskih odluka?

*Upotreba rodno senzitivnog jezika u dokumentu: Urednik i izdavač uvažavaju potrebu za korišćenjem rodno senzitivnog jezika. Svi izrazi upotrebljeni u muškom gramatičkom rodu u ovom dokumentu odnose se bez diskriminacije i na žene.

**Ovaj dokument izrađen je u okviru projekta „Moj budžet – moja odgovornost“ koji NKD realizuje u saradnji sa Centrom za evropske politike a uz podršku Evropske unije i Kraljevine Holandije.

Ovaj projekat finansira
Evropska unija

Ovaj projekat sufinansira
Kraljevina Holandija